

(કિષ્કિંધા કાંડનો આ છેલ્લો ભાગ ‘સુંદરકાંડ’ના
પાઠની પૂર્વે લેવો તે જરૂરી છે.)

કહઈ રીછપતિ સુનુ હનુમાના, કા યુપ સાધિ રહેહુ બલવાના.
પવન તનય બલ પવન સમાના, બુધિ બિબેક બિગ્યાન નિધાના.
કવન સો કાજ કઠિન જગ માહીં, જો નહિં હોઈ તાત તુમ્હ પાહીં.
રામ કાજ લગિ તવ અવતારા, સુનતહિં ભયઉ પર્બતાકારા.
કનક બરન તન તેજ બિરાજા, માનહું અપર ગિરિન્હ કર રાજા.
સિંહનાદ કરિ બારહિં બારા, લીલહિં નાઘઉં જલનિધિ ખારા.
સહિત સહાય રાવનહિ મારી, આનઉં ઈહાં ત્રિકૂટ ઉપારી.
જામવંત મૈં પૂંછઉં તોહી, ઉચિત સિખાવનુ દીજહુ મોહી.
એતના કરહુ તાત તુમ્હ જાઈ, સીતહિ દેખિ કહહુ સુધિ આઈ.
તબ નિજ ભુજ બલ રાજિવનૈના, કૌતુક લાગી સંગ કપિ સેના.

(છં) કપિ સેન સંગ સંઘારિ નિસિયર રામુ સીતહિ આનિહેં,
ત્રૈલોક પાવન સુજસુ સુર મુનિ નારદાદિ બખાનિહેં.

જો સુનત ગાવત કહત સમુઝત પરમ પદ નર પાવઈ,
રઘુબીર પદ પાથોજ મધુકર દાસ તુલસી ગાવઈ.

(દો) ભવ ભેષજ રઘુનાથ જસુ સુનહિં જે નર અરુ નારિ,
તિન્હ કર સકલ મનોરથ સિદ્ધ કરહિં ત્રિસિરારિ.

(સો) નીલોત્પલ તન સ્યામ કામ કોટિ સોભા અધિક,
સુનિઅ તાસુ ગુન ગ્રામ જાસુ નામ અઘ ખગ બધિક.

॥ श्री गणेशाय नमः ।

॥ श्री ज्ञानकीवल्लभो विजयते ॥

शांतं शाश्वतमप्रमेयमनघं निर्वाणशांतिप्रदं ।
ब्रह्माशंभुःश्रीन्द्रसेव्यमनिशं वेदान्तवेद्यं विभुम् ॥
रामाभ्यं जगदीश्वरं सुरगुरुं मायामनुष्यं हरिं ।
वंदेऽहं करुणाकरं रघुवरं भूपालयूडामणिम् ॥ १ ॥

नान्या स्पृहा रघुपते हृदयेऽस्मदीये ।
सत्यं वदामि य भवानभिलान्तरात्मा ॥
भक्तिं प्रयच्छ रघुपुङ्गव निर्भरां मे ।
कामाद्विदोषरहितं कुरु मानसं य ॥ २ ॥

अतुलितबलधामं उभशैलात्मदंडं ।
दनुजवनकृशानुं ज्ञानिनामग्रगण्यम् ॥
सकल गुणनिधानं वानराणामधीशं ।
रघुपतिप्रियभक्तं वातजतं नमामि. ॥ ३ ॥

॥ सुंदरकांड ॥

जामवंत के बचन सुहाये, सुनि हनुमंत हृदय अति भाये;
तब लगी मोहि परिभेहुं तुम भाई, सहि दुःख कंद मूल झल जाई।
जब लगी आवों सीतहि देखि, छोछि काजु मोहि हरष बिसेषी;
यह कहि नाई सभन्दि कहु माथा, यलेउ हरषि छियँ धरि रघुनाथा।
सिंधु तीर अक भूदर सुंदर, कौतुक कूटि यहेउ ता उपर;
बार बार रघुबीर सँभारी, तरकेउ पवनतनय बल भारी।
जेहिं गिरि यरन देई हनुमंता, यलेउ सो गा पाताल तुरंता;
जिमि अमोघ रघुपति कर जाना, अही भाँति यलेउ हनुमाना।
जलनिधि रघुपति दूत बियारी, तैं मैनाक छोहि श्रमहारी।

(दो) हनुमान तेहि परसा कर पुनि कीन्ह प्रनाम,

राम काजु कीन्हें बिनु मोहि कहाँ बिश्राम. (१)

जत पवनसुत देवन्ह देखा, जानैं कहुं बल बुद्धि बिसेषा;
सुरसा नाम अछिन्ह कै माता, पछिन्हि आई कही तेहिं आता।
आजु सुरन्ह मोहि दीन्ह अहारा, सुनत बचन कह पवनकुमारा;
राम काजु करि किरि मैं आवों, सीता कछ सुधि प्रभुहि सुनावों।
तब तव बदन पैठिहँ आई, सत्य कहँ मोहि जान दे माई;
कवनेहु जतन देई नहिं जाना, अससि न मोहि कहेउ हनुमाना।
जोजन भरि तेहिं बदनु पसारा, कपि तनु कीन्ह दुगुन बिस्तारा;
सोरह जोजन मुख तेहिं ठयउ, तुरत पवनसुत बत्तिस भयउ।
जस जस सुरसा बदनु बढावा, तासु दून कपि रुप देखावा;
सत जोजन तेहिं आनन कीन्हा, अति लघु रुप पवनसुत लीन्हा।

બદન પઈઠિ પુનિ બાહેર આવા, માગા બિદા તાહિ સિરુ નાવા;
મોહિ સુરન્હ જેહિ લાગિ પઠાવા, બુધિ બલ મરમુ તોર મેં પાવા.

(દો) રામ કાજુ સબુ કરિહહુ તુમ બલ બુદ્ધિ નિધાન,
આસિષ દેઈ ગઈ સૌ હરષિ ચલેઉ હનુમાન. (૨)

નિસિયરિ એક સિંધુ મહું રહઈ, કરિ માયા નભુ કે ખગ ગહઈ;
જીવ જંતુ જે ગગન ઉડાહી, જલ બિલોકિ તિન્હકે પરિછાહી.
ગહઈ છાહું સક સો ન ઉડાઈ, એહિ બિધિ સદા ગગનચર ખાઈ;
સોઈ છલ હનૂમાન કહું કીન્હા, તાસુ કપટુ કપિ તુરતહિં ચીન્હા.
તાહિ મારિ મારુત સુત બીરા, બારિધિ પાર ગયઉ મતિધીરા;
તહાં જાઈ દેખી બન સોભા, ગુંજત ચંચરીક મધુ લોભા.
નાના તરુ ફલ ફૂલ સુહાએ, ખગ મૃગ બુંદ દેખિ મન ભાએ.
સૈલ બિસાલ દેખિ એક આગે, તા પર ધાઈ ચઢેઉ ભય ત્યાગે;
ઉમા ન કષ્ટુ કપિ કે અધિકાઈ, પ્રભુ પ્રતાપ જો કાલહિ ખાઈ.
ગિરિ પર ચઢિ લંકા તેહિં દેખી, કહિ ન જાઈ અતિ દુર્ગ બિસેષિ;
અતિ ઉતંગ જલનિધિ ચહુ પાસા, કનક કોટ પર પરમ પ્રકાસા.

(છં) કનક કોટ બિચિત્ર મનિ કૃત સુંદરાયતના ઘના,
ચઉહટ્ટ હટ્ટ સુબટ્ટ બીથીં ચારુ પુર બહુ બિધિ બના.
ગજ બાજિ ખચ્ચર નિકર પદચર રથ બરૂથન્હિ કો ગનૈ,
બહુરૂપ નિસિયર જૂથ અતિબલ સેન બરનત નહિં બનૈ. ॥ ૧ ॥
બન બાગ ઉપબન બાટિકા સર ફૂપ બાપીં સોહહીં,
નર નાગ સુર ગંધર્વ કન્યા રૂપ મુનિ મન મોહહીં.
કહું માલ દેહ બિસાલ સૈલ સમાન, અતિબલ ગર્જહીં,
નાના અખારેન્હ તિરહિં બહુબિધિ એક એકન્હ તર્જહીં. ॥ ૨ ॥

કરિ જતન ભટ કોટિન્હ બિકટ તન નગર ચહુ દિસિ રચ્છહી,
 કહું મહષિ માનુષ ધેનુ ખર અજ ખલ નિસાયર ભચ્છહી.
 એહિ લાગિ તુલસીદાસ ઈન્હ કી કથા કધુ એક હૈ કહી,
 રઘુબીર સર તીરથ સરીરન્હિ ત્યાગી ગતિ પૈહહિં સહી.

(દો) પુર રખવારે દેખિ બહુ કપિ મન કીન્હ બિચાર,
 અતિ લઘુ રૂપ ધરૌં નિસિ નગર કરૌં પઈસાર. (૩)

મસક સમાન રૂપ કપિ ધરી, લંકહિ ચલેઉ સુમિરિ નરહરિ;
 નામ લંકિની એક નિસિયરી, સો કહ ચલેસિ મોહિ નિંદરી.
 જાનેહિ નહીં મરમુ સઠ મોરા, મોર અહાર જહાં લગિ ચોરા;
 મુઠિકા એક મહા કપિ હનિ, રૂધિર બમત ધરનીં ઢનમની.
 પુનિ સંભારી ઉઠી સો લંકા, જોરિ પાનિ કર બિનય સસંકા;
 જબ રાવનહિ બ્રહ્મ બર દીન્હા, ચલત બિરંચિ કહા મોહિ ચીન્હા.
 બિકલ હોસિ તૈં કપિ કેં મારે, તબ જાનેસુ નિસિયર સંધારે;
 તાત મોર અતિ પુન્ય બહૂતા, દેખેઉં નયન રામ કર દૂતા.

(દો) તાત સ્વર્ગ અપબર્ગ સુખ ધરિઅ તુલા એક અંગ,
 તૂલ ન તાહિ સકલ મિલિ જો સુખ લવ સત સંગ. (૪)

પ્રભિસિ નગર કીજે સબ કાજા, હૃદયૈં રાખિ કોસલપુર રાજા;
 ગરલ સુધા રિપુ કરહિં મિતાર્ઠ, ગોપદ સિંધુ અનલ સિતલાઈ.
 ગરુડ સુમેરુ રેનુ સમ તાહી, રામ કૃપા કરિ ચિતવા જાહી;
 અતિ લઘુ રૂપ ધરેઉ હનુમાના, પૈઠા નગર સુમિરિ ભગવાના.
 મંદિર મંદિર પ્રતિ કરિ સોધા, દેખે જહું તહ અગનિત જોધા;
 ગયઉ દસાનન મંદિર માહિં, અતિ બિચિત્ર કહિ જાત સો નાહીં.
 સયન કિઅં દેખા કપિ તેહી, મંદિર મહું ન દીખિ બૈદેહી;

ભવન એક પુનિ દીખ સુહાવા, હરિ મંદિર તહ્ણં ભિન્ન બનાવા.

(દો) રામાયુધ અંકિત ગૃહ સોભા બરનિ ન જાઈ,
નવ તુલસિકા બૃંદ તહ્ણં દેખિ હરષ કપિરાઈ. (૫)

લંકા નિસિયર નિકર નિવાસા, ઈહાં કહાં સજ્જન કર બાસા;
મન મહું તરક કરેં કપિ લાગા, તેહીં સમય બિભીષનુ જાગા.
રામરામ તેહિં સુમિરન કીન્હા, હૃદયેં હરષ કપિ સજ્જન ચીન્હા,
એહિ સન હઠિ કરિહઉં પહિચાની, સાધુ તે હોઈ ન કારજ હાની.
બિપ્ર રૂપ ધરિ બચન સુનાએ, સુનત બિભીષન ઉઠિ તહ્ણં આએ;
કરિ પ્રનામ પૂંછી કુસલાઈ, બિપ્ર કહહુ નિજ કથા બુઝાઈ.
કી તુમ્હ હરિ દાસન્હ મહું કોઈ, મોરેં હૃદય પ્રીતિ અતિ હોઈ;
કી તુમ્હ રામુ દીન અનુરાગી, આયહુ મોહિ કરન બડભાગી.

(દો) તબ હનુમંત કહી સબ રામકથા નિજનામ,
સુનત જુગલ તન પુલક મન મગન સુમિરિ ગુન ગ્રામ. (૬)

સુનહું પવનસુત રહનિ હમારી, જિમિદસનન્હિ મહુ જીભ બિચારી;
તાત કબહું મોહિ જાનિ અનાથા, કરિહહિં કૃપા ભાનુકુલ નાથા.
તામસ તનુ કછુ સાધન નાહીં, પ્રીતિ ન પદ સરોજ મન માહિં;
અબ મોહિ ભા ભરોસ હનુમંતા, બિનુ હરિકૃપા મિલહિં નહિં સંતા.
જોં રઘુબીર અનુગ્રહ કીન્હા, તો તુમ્હ મોહિ દરસુ હઠિ દીન્હા;
સુનહુ બિભિષન પ્રભુ કે રીતી, કરહિં સદા સેવક પર પ્રીતી.
કહહુ કવન મેં પરમ કુલીના, કપિ ચંચલ સબહિં બિધિ હીના;
પ્રાત લેઈ જો નામ હમારા, તેહિ દિન તાહિ ન મિલે અહારા.

(દો) અસ મેં અધમ સખા સુનુ મોહુ પર રઘુબીર,
કીન્હી કૃપા સુમિરિ ગુન ભરે બિલોચન નીર. (૭)

જાનતહું અસ સ્વામિ બિસારી, ફિરહિં તે કાહે ન હોહિં દુખારી;
 એહિ બિધિ કહત રામ ગુન ગ્રામા, પાવા અનિર્બાચ્ય બિશ્રામા.
 પુનિ સબ કથા બિભિષન કહી, જેહિ બિધિ જનકસુતા તહું રહી;
 તબ હનુમંત કહા સુનુ બ્રાતા, દેખી ચલઉ જાનકી માતા.
 જુગુતિ બિભીષન સકલ સુનાઈ, ચલેઉ પવનસુત બિદા કરાઈ;
 કરિ સોઈ રૂપ ગયઉ પુનિ તહવાં, બન અસોક સીતા રહ જહવાં.
 દેખિ મનહિં મહું કીન્હ પ્રનામા, બૈઠેહિં બીતી જાત નિસિ જામા;
 કૃસ તનુ સીસ જટા એક બેની, જપતિ હૃદયે રઘુપતિ ગુન શ્રેની.

(દો) નિજ પદ નયન દિઝે મન રામ પદ કમલ લીન,

પરમ દુઃખી ભા પવનસુત દેખિ જાનકી દીન. (૮)

તરુ પલ્લવ મહું રહા લુકાઈ, કરઈ બિચાર કરોં કા ભાઈ;
 તેહિ અવસર રાવનુ તહું આવા, સંગ નારિ બહુ કિએ બનાવા.
 બહુ બિધિ ખલ સીતહિ સમુઝાવા, સામ દામ ભય ભેદ દેખાવા.
 કહ રાવનુ સુનુ સુમુખિ સયાની, મંદોદરી આદિ સબ રાની.
 તવ અનુચરી કરઉ પન મોરા, એક બાર બિલોકુ મમ ઓરા;
 તૂન ધરિ ઓટ કહતિ બૈદેહી, સુમિરિ અવધપતિ પરમ સનેહી.
 સુનુ દસમુખ ખઘોત પ્રકાસા, કબહું કિ નલિની કરઈ બિકાસા,
 અસ મન સમુઝુ કહતિ જાનકી, ખલ સુધિ નહિં રઘુબીર બાન કી;
 સઠ સૂનેં હરિ આનેહિ મોહી, અધમ નિલજ્જ લાજ નહિં તોહી.

(દો) આપુહિ સુનિ ખઘોત સમ રામહિ ભાનુ સમાન,

પરુષ બચન સુનિ કાઠિ અસિ બોલા અતિ ખિસિઆન. (૯)

સીતા તેં મમ કૃત અપમાના, કટિહઉં તવ સિર કઠિન કૃપાના;
 નાહિં તસપદિ માનુ મમ બાની, સુમુખિ હોતિ ન ત જીવન હાની.

શ્યામ સરોજ દામ સમ સુંદર, પ્રભુ ભુજ કરિ કર સમ દસકંધર;
 સો ભુજ કંઠ કિ તવ અસિ ઘોરા, સુનુ સઠ અસ પ્રવાન પન મોરા.
 ચંદ્રહાસ હરુ મમ પરિતાપં, રઘુપતિ બિરહ અનલ સંજાતં;
 સીતલ નિસિત બહસિ બર ધારા, કહ સીતા હરુ મમ દુઃખ ભારા.
 સુનત બચન પુનિ મારન ધાવા, મયતનયાં કહિ નીતિ બુઝાવા,
 કહસિ સકલ નિસિયરન્હિ બોલાઈ, સીતહિં બહુ બિધિ ત્રાસહુ જાઈ;
 માસ દિવસ મહું કહા ન માના, તૌ મૈં મારબિ કાઢિ કૃપાના.

(દો) ભવન ગયઉ દસકંધર, ઈહાં પિસાયિનિ બૂંદ;
 સીતહિ ત્રાસ દેખાવહિં, ધરહિં રૂપ બહુ મંદ. (૧૦)

ત્રિજટા નામ રાજ્યસી એકા, રામ ચરન રતિ નિપુન બિબેકા;
 સબન્હૌ બોલિ સુનાએસિ સપના, સીતહિ સેઈ કરહુ હિત અપના.
 સપનેં બાનર લંકા જારી, જાતુધાન સેના સબ મારી;
 ખર આરૂઠ નગન દસસીસા, મુંડિત સિર ખંડિત ભુજ બીસા.
 એહિ બિધિ સો દચ્છિન દિસિ જાઈ, લંકા મનહું બિભીષન પાઈ;
 નગર ફિરી રઘુબીર દોહાઈ, તબ પ્રભુ સીતા બોલિ પઠાઈ.
 યહ સપના મૈં કહઉં પુકારી, હોઈહિ સત્ય ગઅં દિન ચારી;
 તાસુ બચન સુનિ તે સબ ડરીં, જનકસુતા કે ચરનન્હિ પરીં.

(દો) જહું તહું ગઈ સકલ તબ સીતા કર મન સોચ,
 માસ દિવસ બીતેં મોહિ, મારિહિ નિસિયર પોચ. (૧૧)

ત્રિજટા સન બોલીં કર જોરી, માતુ બિપતિ સંગિનિ તેં મોરી;
 તજૌં દેહ કરુ બેગિ ઉપાઈ, દુસહ બિરહુ અબ નહિં સહિ જાઈ.
 આનિ કાઠ રચુ ચિતા બનાઈ, માતુ અનલ પુનિ દેહિ લગાઈ;
 સત્ય કરહિ મમ પ્રીતિ સયાની, સુનેં કો શ્રવન સૂલ સમ બાની.

સુનતબચન પદ ગહિ સમુજાએસિ, પ્રભુ પ્રતાપ બલ સજસુ સુનાએસિ;
 નિસિ ન અનલ મિલ સુનુ સુકુમારી, અસ કહિ સો નિજ ભવન સિધારી.
 કહ સીતા બિધિ ભા પ્રતિકૂલા, મિલિહિ ન પાવક મિટિહિ ન સૂલા;
 દેખિ અત પ્રગટ ગગન અંગારા, અવનિ ન આવત એકઉ તારા.
 પાવકમય સસિ સ્રવત ન આગી, માનહુ મોહિ જાનિ હતભાગી;
 સુનહિ બિનય મમ બિટપ અસોકા, સત્ય નામ કરુ હરુ મમ સોકા.
 નૂતન કિસલય અનલ સમાના, દેહિ અગિનિ જનિ કરહિ નિદાના;
 દેખિ પરમ બિરહાકુલ સીતા, સો ઇન કપિહિ કલપ સમ બીતા.

(સો) કપિ કરિ હૃદયે બિચાર દીન્હિ મુદ્રિકા ડારિ તબ,
 જનુ અસોક અંગાર દીન્હ હરષિ ઉઠિ કર ગહેઉ. (૧૨)

તબ દેખી મુદ્રિકા મનોહર, રામ નામ અંકિત અતિ સુંદર;
 ચકિત ચિતવ મુદરી પહિયાની, હરષ બિષાદ હૃદયે અકુલાની.
 જીતી કો સકઈ અજય રઘુરાઈ, માયા તેં અસિ રચિ નહિ જાઈ;
 સીતા મન બિચાર કર નાના, મધુર બચન બોલેઉ હનુમાના.
 રામચંદ્ર ગુન બરનેં લાગા, સુનતહિં સીતા કર દુઃખ ભાગા;
 લાગીં સુનેં શ્રવન મન લાઈ, આદિહુ તેં સબ કથા સુનાઈ.
 શ્રવનામૃત જેહિં કથા સુહાઈ, કહી સો પ્રગટ હોતિં કિન ભાઈ;
 તબ હનુમંત નિકટ ચલિ ગયઊ, ફિરિ બૈઠિં મન બિસમય ભયઊ.
 રામ દૂત મેં માતુ જાનકી, સત્ય સપથ કરુનાનિધાનકી,
 યહ મુદ્રિકા માતુ મેં આની, દીન્હિ રામ તુમ્હ કહું સહિદાની;
 નર બાનરહિ સંગ કહુ કેસેં, કહી કથા ભઈ સંગતિ જૈસેં.

(દો) કપિ કે બચન સપ્રેમ સુનિ ઉપજા મન બિસ્વાસ,
 જાના મન કમ બચન યહ કૃપાસિંધુ કર દાસ. (૧૩)

હરિજન જાનિ પ્રીતિ અતિ ગાઢી, સજલ નયન પુલકાવલિ બાઢી;
 બૂડત બિરહ જલધિ હનુમાના, ભયહુ તાત મો કહું જલજાના.
 અબ કહુ કુસલ જાઉં બલિહારી, અનુજ સહિત સુખ ભવન ખરારી;
 કોમલચિત્ત કૃપાલ રઘુરાઈ, કપિ કેહિ હેતુ ધરી નિહુરાઈ.
 સહજ બાનિ સેવક સુખદાયક, કબહુંક સુરતિ કરત રઘુનાયક;
 કબહું નયન મમ શીતલ તાતા, હોઈહહિં નિરખિ શ્યામ મૂદુ ગાતા.
 બચનુ ન આવ નયન ભરે બારી, અહહ નાથ હોં નિપટ બિસારી;
 દેખિ પરમ બિરહાકુલ સીતા, બોલા કપિ મૂદુ બચન બિનીતા.
 માતુ કુસલ પ્રભુ અનુજ સમેતા, તવ દુઃખ દુઃખી સુકૃપા નિકેતા;
 જનિ જનની માનહુ જિયું ઊના, તુમ્હ તે પ્રેમુ રામ કેં દૂના.

(દો) રઘુપતિ કર સંદેસુ અબ, સુનુ જનની ધરિ ધીર,
 અસ કહિ કપિ ગદગદ ભયઉ ભરે બિયોચન નીર. (૧૪)

કહેઉ રામ બિયોગ તવ સીતા, મો કહું સકલ ભએ બિપરીતા;
 નવ તરુ કિસલય મનહું કૃસાનૂ, કાલનિસા સમ નિસિ સસિ ભાનૂ.
 કુબલય બિપિન કુતં બન સરિસા, બારિદ તપત તેલ જનુ બરિસા;
 જે હિત રહે કરત તેઈ પીરા, ઉરગ સ્વાસ સમ ત્રિબિધ સમીરા.
 કહેહૂ તે કષ્ટ દુઃખ ઘટિ હોઈ, કાહિ કહોં યહ જાન ન કોઈ;
 તત્ત્વ પ્રેમ કર મમ અરૂ તોરા, જાનત પ્રિયા એકુ મનુ મોરા.
 સો મનુ સદા રહત તોહિ પાહીં, જાનુ પ્રીતિ રસુ એતનેહિ માહીં;
 પ્રભુ સંદેસુ સુનત બૈદેહી, મગન પ્રેમ તન સુધિ નહિં તેહિ.
 કહ કપિ હૃદય ધીર ધરુ માતા, સુમિરુ રામ સેવક સુખદાતા;
 ઉર આનહુ રઘુપતિ પ્રભુતાઈ, સુનિ મમ બચન તજહુ કદરાઈ.

(દો) નિસિયર નિકર પતંગ સમ રઘુપતિ બાવન કૃસાનુ,
જનની હૃદય ધીર ધરુ જરે નિસાયર જાનું. (૧૫)

જૈં રઘુબીર હોતિ સુધિ પાઈ, કરતે નહિં બિલંબુ રઘુરાઈ;
રામ બાન રબિ ઉઝે જાનકી, તમ બરૂથ કહું જાતુધાન કી.
અબહિં માતુ મેં જાઉં લવાઈ, પ્રભુ આયસુ નહિં રામ દોહાઈ;
કષ્ટુક દિવસ જનની ધરુ ધીરા, કપિન્હ સહિત અઈહહિં રઘુબીરા.
નિસિયર મારિ તોહિ લે જૈહહિં, તિહું પુર નારદાદિ જસુ ગૈહહિં;
હેં સુત કપિ સબ તુમ્હહિં સમાના, જાતુધાન અતિ ભટ બલવાના.
મોરે હૃદય પરમ સંદેહા, સુનિ કપિ પ્રગટ કીન્હિ નિજ દેહા,
કનક ભૂધરાકાર સરીરા, સમર ભયંકર અતિબલ બીરા;
સીતા મન ભરોસ તબ ભયગી, પુનિ લઘુ રૂપ પવનસુત લયગી.

(દો) સુનુ માતા સાખામૃગ નહિં બલ બુદ્ધિ બિસાલ,
પ્રભુ પ્રતાપ તેં ગરુડહિં ખાઈ પરમ લઘુ બ્યાલ. (૧૬)

મન સંતોષ સુનત કપિ બાની, ભગતિ પ્રતાપ તેજ બલ સાની;
આસિષ દીન્હિ રામપ્રિય જાના, હોહુ તાત બલ સીલ નિધાના.
અજર અમર ગુનનિધિ સુત હોહુ, કરહુ બહુત રઘુનાયક છોહુ;
કરહું કૃપા પ્રભુ અસ સુનિ કાના, નિર્ભર પ્રેમ મગન હનુમાના.
બાર બાર નાએસિ પદ સીસા, બોલા બચન જોરિ કર કીસા;
અબ કૃતકૃત્ય ભયઉં મેં માતા, આસિષ તવ અમોઘ બિખ્યાતા.
સુનહુ માતુ મોહિ અતિસય ભૂખા, લાગિ દેખિ સુંદર ફલ રૂખા;
સુનુ સુત કરહિં બિપિન રખવારી, પરમ સુભટ રજનીયર ભારી,
તિન્હ કર ભય માતા મોહિ નાહી, જૈં તુમ્હ સુખ માનહુ મન માહીં.

(દો) દેખિ બુદ્ધિ બલ નિપુન કપિ કહેઉ જાનકી જાહુ,
રઘુપતિ ચરન હૃદય ધરિ તાત મધુર ફલ ખાહુ. (૧૭)

ચલેઉ નાઈ સિરુ પૈઠેઉ બાગા, ફલ ખાએસિ તરુ તોરૈ લાગા;
રહે તહાં બહુ ભટ રખવારે, કષ્ટુ મારેસિ કષ્ટુ જાઈ પુકારે.
નાથ એક આવા કપિ ભારી, તેહિં અસોક બાટિકા ઉજારી;
ખાએસિ ફલ અરુ બિટપ ઉપારે, રચ્ચક મર્દિ મર્દિ મહિ ડારે.
સુનિ રાવન પઠએ ભટ નાના, તિન્હલિ દેખિ ગર્જેઉ હનુમાના;
સબ રજનીચર કપિ સંધારે, ગએ પુકારત કષ્ટુ અધમારે.
પુનિ પઠયઉ તેહિં અચ્ચકુમારી, ચલા સંગ લૈ સુભટ અપારા;
આવત દેખિ બિટપ ગહિ તર્જા, તાહિ નિપાતિ મહાધુનિ ગર્જા.

(દો) કષ્ટુ મારેસિ કષ્ટુ મર્દેસિ કષ્ટુ મિલએસિ ધરિ ધૂરિ,
કષ્ટુ પુનિ જાઈ પુકારે પ્રભુ મર્કટ બલ ભૂરિ. (૧૮)

સુનિ સુત બધ લંકેસ રિસાના પઠએસિ મેઘનાદ બલવાના;
મારસિ જનિ સુત બાંધેસુ તાહી, દેખિઅ કપિહિ કહાં કર આહી.
ચલા ઈંદ્રજિત અતુલિત જોધા, બંધુ નિધન સુનિ ઉપજા કોધા;
કપિ દેખા દારુન ભટ આવા, કટકટાઈ ગર્જા અરુ ધાવા.
અતિ બિસાલ તરુ એક ઉપારા, બિરથ કીન્હ લંકેસ કુમારા;
રહે મહાભટ તાકે સંગા, ગહિ ગહિ કપિ મર્દઈ નિજ અંગા.
તિન્હલિ નિપાતિ તાહિ સનબાજા, ભિરે જુગલ માનહું ગજરાજા,
મુઠિકા મારિ ચઢા તરુ જાઈ, તાહિ એક છન મુરછા આઈ;
ઉઠિ બહોરિ કીન્હસિ બહુ માયા, જીતિ ન જાઈ પ્રભંજન જાયા.

(દો) બ્રહ્મ અસ્ત્ર તેહિ સૌંધા કપિ મન કીન્હ બિચાર,
જૌં ન બ્રહ્મસર માનઉં મહિમા મિટઈ અપાર. (૧૯)

બ્રહ્મબાન કપિ કહુ તેહિં મારા, પરતિહું બાર કટકુ સંધારા;
 તેહિં દેખા કપિ મુરછિત ભયગી, નાગપાસ બાંધેસિ લૈ ગયગી.
 જાસુ નામ જપિ સુનહુ ભવાની, ભવ બંધન કાટહિં નર ગ્યાની;
 તાસુ દૂત કિ બંધ તરુ આવા, પ્રભુ કારજ લગિ કપિહિં બંધાવા.
 કપિ બંધન સુનિ નિસિયર ધાએ, કૌતુક લાગિ સભાં સબ આએ;
 દસમુખ સભા દીખિ કપિ જાઈ, કહિ ન જાઈ કછુ અતિ પ્રભુતાઈ.
 કર જોરેં સુર દિસિપ બિનીતા, ભૂકુટિ બિલોકત સકલ સભીતા;
 દેખિ પ્રતાપ ન કપિ મનસંકા, જિમિ અહિગન મહુ ગરુડ અસંકા.

(દો) કપિહિ બિલોકિ દસાનન બિહસા કહિ દુર્બાદ,
 સુત બધ સુરતિ કીન્હિ પુનિ ઉપજા હદયં બિષાદ. (૨૦)

કહ લંકેસ કવન તેં કીસા, કેહિ કેં બલ ઘાલેહિ બન ખીસા;
 કી ઘોં શ્રવન સુનેહિ નહિં મોહી, દેખઉં અતિ અસંક સઠ તોહિ.
 મારે નિસિયર કેહિં અપરાધા, કહુ સઠ તોહિ ન પ્રાન કઈ બાધા;
 સુનુ રાવન બ્રહ્માંડ નિકાયા, પાઈ જાસુ બલ બિરચતિ માયા.
 જાકે બલ બિરંચિ હરિ ઈસા, પાલત સૃજત હરત દસસીસા;
 જા બલ સીસ ધરત સહસાનન, અંડકોષ સમેત ગિરિ કાનન,
 ધરઈ જો બિબિધ દેહ સુરત્રાતા, તુમ્હ સે સઠન્હ સિખાવનુ દાતા.
 હર કોદંડ કઠિન જેહિં ભંજા, તેહિ સમેત નૃપ દલ મદ ગંજા;
 ખર દૂષન ત્રિસિરા અરુ બાલી, બધે સકલ અતુલિત બલસાલી.

(દો) જાકે બલ લવલેસ તેં જિતહુ ચરાચર ઝારિ,
 તાસુ દૂત મેં જા કરિ હરિ આનેહુ પ્રિય નારિ. (૨૧)

જાનઉ મેં તુમ્હારિ પ્રભુતાઈ, સહસબાહુ સન પરી લરાઈ;
 સમર બાલિસન કરિ જસુ પાવા, સુનિ કપિ બચન બિહસિ બિહરાવા.

ખાયઉં ફલ પ્રભુ લાગી ભૂખા, કપિ સુભાવ તેં તોરેઉં રૂખા;
 સબ કેં દેહ પરમ પ્રિય સ્વામી, મારહિં મોહિ કુમારગ ગામી.
 જિન્હ મોહિ મારા તે મૈં મારે, તેહિ પર બાંધેઉં તનયં તુમ્હારે;
 મોહિ ન કદ્યુ બાંધે કઈ લાજા, કીન્હ ચહઉં નિજ પ્રભુ કર કાજા.
 બિનતી કરઉં જોરિ કર રાવન, સુનહુ માન તજિ મોર સિખવન;
 દેખહુ તુમ્હ નિજ કુલહિ બિચારી, ભ્રમ તજિ ભજહુ ભગત ભયહારી.
 જાકેં ડર અતિ કાલ ડેરાઈ, જો સુર અસુર ચરાચર ખાઈ;
 તાસોં બચરુ કબહું નહિં કીજેં, મોરે કહેં જાનકી દીજેં.

(દો) પ્રનતપાલ રઘુનાયક કરુના સિંધુ ખરારિ,
 ગએં સરન પ્રભુ રાખિહેં તવ અપરાધ બિસારિ. (૨૨)

રામ ચરન પંકજ ઉર ધરહૂ, લંકા અચલ રાજુ તુમ્હ કરહૂ;
 રિષિ પુલસ્તિ જસુ બિમલ મયંકા, તેહિ સસિ મહુ જનિ હોહુ કલંકા.
 રામ નામ બિનુ ગિરા ન સોહા, દેખુ બિચારી ત્યાગિ મદ મોહા;
 બસન હીન નહિં સોહ સુરારી, સબ ભૂષન ભૂષિત બર નારી.
 રામ બિમુખ સંપત્તિ પ્રભુતાઈ, જાઈ રહી પાઈ બિનુ પાઈ;
 સજલ મૂલ જિન્હ સરિતન્હ નાહીં, બરષિ ગએં પુનિ તબહિં સુખાહીં.
 સુનુ દસકંઠ કહઉં પન રોપી, બિમુખ રામ ત્રાતા નહિં કોપી;
 સંકર સહસ બિખુ અજ તોહી, સકહિં ન રાખિ રામ કર દ્રોહી.

(દો) મોહમૂલ બહુ સૂલ પ્રદ ત્યાગહુ તમ અભિમાન,
 ભજહુ રામ રઘુનાયક કૃપા સિંધુ ભગવાન. (૨૩)

જલપિ કહી કપિ અતિ હિત બાની, ભગતિ બિબેક બરતિ નય સાની;
 બોલા બિહસિ મહા અભિમાની, મિલા હમહિ કપિ ગુર બડ ગ્યાની.

મૃત્યુ નિકટ આઈ ખલ તોહી, લાગેસિ અધમ સિખવન મોહી;
 ઉલટા હોઈ હિ કહ હનુમાના, મતિભ્રમ તોર પ્રગટ મૈં જાના.
 સુનિ કપિ બચન બહુત ખિસિઆના, બેગિ ન હરહુ મૂઢ કર પ્રાના;
 સુનત નિસાયર મારન ધાએ, સચિવન્હ સહિત બિભીષનુ આએ.
 નાઈ સીસ કરિ બિનય બહૂતા, નીતિ બિરોધ ન મારિઅ દૂતા;
 આન દંડ કછુ કરિઅ ગોસાં, સબહિં કહા મંત્ર ભલ ભાઈ;
 સુનત બિહસિ બોલા દસકંધર, અંગ ભંગ કરિ પઠઈઅ બંદર.

(દો) કપિ કેં મમતા પૂછ પર સબહિ કહઉં સમુઝાઈ,
 તેલ બોરિ પટ બાંધિ પુનિ પાવક દેહુ લગાઈ. (૨૪)

પૂંછહીન બાનર તહું જાઈ હિ, તબ સઠ નિજ નાયહિં લઈ આઈ હિ;
 જિન્હ કે કીન્હિસિ બહુત બડાઈ, દેખઉં મૈં તિન્હ કે પ્રભુતાઈ.
 બચન સુનત કપિ મન મુસુકાના, ભઈ સહાય સારદ મૈં જાના;
 જાતુધાન સુનિ રાવન બચના, લાગે રચૈં મૂઢ સોઈ રચના.
 રહા ન નગર બસન ઘૃત તેલા, બાઢી પૂછ કીન્હ કપિ ખેલા;
 કૌતુક કહું આએ પુરબાસી, માહરિં ચરન કરહિં બહુ હાંસી.
 બાજહિં ઢોલ દેહિં સબ તારી, નગર ફેરિ પુનિ પૂછ પ્રજારી,
 પાવક જરત દેખિ હનુમંતા, ભયઉ પરમ લઘુરૂપ તુરંતા;
 નિબુકિ ચઢેઉ કપિ કનક અટારીં, ભઈ સભીત નિસાયર નારી.

(દો) હરિ પ્રેરિત તેહિ અવસર ચલે મરુત ઉનયાસ,
 અટ્ટહાસ કરિ ગર્જા કપિ બઢિ લાગ અકાસ. (૨૫)

દેહ બિસાલ પરમ હરુઆઈ, મંદિર તેં મંદિર ચઢ ધાઈ;
 જરઈ નગર ભા લોગ બિહાલા, ઝપટ લપટ બહુ કોટિ કરાલા.
 તાત માતુ હા સુનિઅ પુકારા, એહિ અવસર કો હમહિ ઉબારા;

હમ જો કહા યહ કપિ નહિં હોઈ, બાનર રૂપ ધરેં સુર કોઈ.
 સાધુ અવગ્યા કર ફલુ ઐસા, જરઈ નગર અનાથ કર જૈસા;
 જારા નગરુ નિમિષ એક માહી, એક બિભીષન કર ગૃહ નાહી.
 તા કર દૂત અનલ જેહિં સિરિજા, જરા નસો તેહિ કારન ગિરિજા;
 ઉલટી પલટિ લંકા સબ જારી, કૂદિ પરા પુનિ સિંધુ મઝારી.

(દો) પૂંછ બુઝાઈ ખોઈ શ્રમ ધરિ લઘુ રૂપ બહોરિ,
 જનકસુતા કે આગેં ઠાઠ ભયઉ કર જોરિ. (૨૬)

માતુ મોહિ દીજે કછુ ચીન્હા, જૈસેં રઘુનાયક મોહિ દીન્હા;
 યૂડામનિ ઉતારિ તબ દયઉ, હરષ સમેત પવન સુત લયગી.
 કહેહુ તાત અસ મોર પ્રનામા, સબ પ્રકાર પ્રભુ પૂરનકામા;
 દીન દયાલ બિરિદુ સંભારી, હરહુ નાથ મમ સંકટ ભારી.
 તાત સકસુત કથા સુનાએહુ, બાન પ્રતાપ પ્રભુહિ સમુઝાએહુ;
 માસ દિવસ મહું નાથુ ન આવા, તૌ પુનિ મોહિ જિજ્ઞાસ નહિં પાવા.
 કહુ કપિ કેહિ બિધિ રાખોં પ્રાના, તુમ્હહૂ તાત કહત અબ જાના;
 તોહિ દેખિ સીતલિ ભઈ છાતિ, પુનિ મો કહુ સોઈ દિનુ સો રાતી.

(દો) જનકસુતહિ સમુઝાઈ કરિ બહુ બિધિ ધીરજુ દીન્હ,
 ચરન કમલ સિરુ નાઈ કપિ ગવનુ રામ પહિ કીન્હ. (૨૭)

ચલત મહાધુનિ ગર્જેસિ ભારી, ગર્ભ સ્ત્રવહિ સુનિ નિસિચર નારી;
 નાધિ સિંધુ એહિ પારહિં આવા, સબદ કિલિકિલા કપિન્હ સુનાવા.
 હરષે સબ બિલોકિ હનુમાના, નૂતન જન્મ કપિન્હ તબ જાના;
 મુખ પ્રસન્ન તન તેજ બિરાજા, કીન્હેસિ રામચંદ્ર કર કાજા.
 મિલે સકલ અતિ ભએ સુખારી, તલફત મીન પાવ જિમિ બારી;

યલે હરષિ રઘુનાયક પાસા, પૂંછત કહત નવલ ઈતિહાસા;
 તબ મધુબન ભીતર સબ આએ, અંગદ સંમત મધુ ફલ ખાએ;
 રખવારે જબ બરજન લાગે, મુષ્ટિ પ્રહાર હનત સબ ભાગે.

(દો) જાઈ પુકારે તે સબ બન ઉજાર જુબરાજ,
 સુનિ સુગ્રીવ હરષ કપિ કરિ આએ પ્રભુ કાજ. (૨૮)

જોં ન હોતિ સીતા સુધિ પાઈ, મધુબન કે ફલ સકહિં કિ ખાઈ;
 એહિ બિધિ મન બિચાર કર રાજા, આઈ ગએ કપિ સહિત સમાજા.
 આઈ સબન્હિ નાવા પદ સીસા, મિલેઉ સબન્હિ અતિ પ્રેમ કપીસા;
 પૂંછી કુસલ કુસલ પદ દેખી, રામકૃપાં ભા કાજુ બિસેષી.
 નાથ કાજુ કીન્હેઉ હનુમાના, રાખે સકલ કપિન્હ કે પ્રાના;
 સુનિસુગ્રીવબહુરિતેહિમિલેઉ, કપિન્હસહિતરઘુપતિપહિંયલેઉ.
 રામ કપિન્હ જબ આવત દેખા, કિએં કાજુ મન હરષ બિસેષા;
 ફટિક સિલા બૈઠે દ્વૌ ભાઈ, પરે સકલ કપિ ચરનન્હિ જાઈ.

(દો) પ્રીતિ સહિત સબ ભેટે રઘુપતિ કરુના પુંજ,
 પૂંછી કુસલ નાથ અબ કુસલ દેખિ પદ કંજ. (૨૯)

જામવંત કહ સુનુ રઘુરાયા, જા પર નાથ કરહુ તુમ્હ દાયા;
 તાહિ સદા સુભ કુસલ નિરંતર, સુર નર મુનિ પ્રસન્ન તા ઊપર.
 સોઈ બિજઈ બિનઈ ગુન સાગર, તાસુ સુજસુ ત્રૈલોક ઉજાગર;
 પ્રભુ કીં કૃપા ભયઉ સબુ કાજૂ, જન્મ હમાર સુફલ ભા આજૂ.
 નાથ પવનસુત કીન્હિ જો કરની, સહસહું મુખ ન જાઈ સો બરની;
 પવનતનય કે ચરિત સુહાએ, જામવંત રઘુપતિહિ સુનાએ.
 સુનત કૃપાનિધિ મન અતિ ભાએ, પુનિ હનુમાન હરષિ હિય લાએ;
 કહહુ તાત કેહિ ભાંતિ જાનકી, રહતિ કરતિ રચ્છા સ્વપ્રાન કી.

(દો) નામ પાહરૂ દિવસ નિસિ ધ્યાન તુમ્હાર કપાટ,
લોચન નિજ પદ જંત્રિત જાહિં પ્રાન કેહિં બાટ. (૩૦)

ચલત મોહિ ચૂડામનિ દીન્હી, રઘુપતિ હૃદયે લાઈ સોઈ લીન્હી;
નાથ જુગલ લોચન ભરિ બારી, બચન કહે કષ્ટ જનકકુમારી.
અનુજ સમેત ગહેહુ પ્રભુ ચરના, દીન બંધુ પ્રનતારતિ હરના;
મન ક્રમ બચન ચરન અનુરાગી, કેહિં અપરાધ નાથ હોં ત્યાગી.
અવગુન એક મોર મેં માના, બિઘ્હુરત પ્રાન ન કીન્હ પયાના;
નાથ સો નયનન્હિ કો અપરાધા, નિસરત પ્રાન કરહિં હઠિ બાધા.
બિરહ અગિનિ તનુ તૂલ સમીરા, સ્વાસ જરઈ છન માહિં સરીરા,
નયન સ્ત્રવહિં જલુ નિજ હિત લાગી, જરેં ન પાવ દેહ બિરહાગી;
સીતા કે અતિ બિપતિ બિસાલા, બિનહિં કહેં ભલિ દીનદયાલા.

(દો) નિમિષ નિમિષ કરુનાનિધિ જાહિં કલપ સમ બીતિ,
બેગિ ચલિઅ પ્રભુ આનિઅ ભુજ બલ બલ દલ જીતિ. (૩૧)

સુનિ સીતા દુઃખ પ્રભુ સુખ અચના, ભરિ આએ જલ રાજિવ નચના;
બચન કાયં મન મમ ગતિ જાહિ, સપનેહું બૂઝિઅ બિપતિ કિ તાહી.
કહ હનુમંત બિપતિ પ્રભુ સોઈ, જબ તવ સુમિરન ભજન ન હોઈ;
કેતકિ બાત પ્રભુ જાતુધાન કી, રિપહિ જીતિ આનિબી જાનકી.
સુનુ કપિ તોહિ સમાન ઉપકારી, નહિં કોઉ સુર નર મુનિ તનુધારી;
પ્રતિ ઉપકાર કરોં કા તોરા, સનમુખ હોઈ ન સકત મન મોરા.
સુનુ સુત તોહિ ઉરિન મેં નાહીં દેખેઉં કરિ બિચાર મન માહીં;
પુનિ પુનિ કપિહિ ચિતવ સુરત્રાતા, લોચન નીર પુલક અતિ ગાતા.

(દો) સુનિ પ્રભુ બચન બિલોકી મુખ ગાત હરષિ હનુમંત,
ચરન પરેઉ પ્રેમાકુલ ત્રાહિ ત્રાહિ ભગવંત. (૩૨)

બાર બાર પ્રભુ ચહઈ ઉઠાવા, પ્રેમ મગન તેહિ ઉઠબ ન ભાવા;
 પ્રભુ કર પંકજ કપિ કેં સીસા, સુમિરિ સો દસા મગન ગૌરીસા.
 સાવધાન મન કરિ પુનિ સંકર, લાગે કહન કથા અતિ સુંદર;
 કપિ ઉઠાઈ પ્રભુ હૃદયે લગાવા, કર ગહિ પરમ નિકટ બૈઠાવા.
 કહુ કપિ રાવન પાલિત લંકા, કેહિ બિધિ દહેઉ દુર્ગ અતિ બંકા;
 પ્રભુ પ્રસન્ન જાના હનુમાના, બોલા બચન બિગત અભિમાના.
 સાખા મૃગ કે બડિ મનુસાઈ, સાખા તેં સાખા પર જાઈ,
 નાધિ સિંધુ હાટકપુર જારા, નિસિચર ગન બધિ બિપિન ઉજારા;
 સો સબ તવ પ્રતાપ રઘુરાઈ, નાથ ન કહૂ મોરિ પ્રભુતાઈ.

(દો) તા કહૂં પ્રભુ કહુ અગમ નહિં જા પર તુમ્હ અનુકૂલ,
 તવ પ્રભાવે બડવાનલહિ જારિ સકઈ ખલુ તૂલ. (૩૩)

નાથ ભગતિ અતિ સુખદાયની, દેહુ કૃપા કરિ અનપાયની;
 સુનિ પ્રભુ પરમ સરલ કપિ બાની, એવમસ્તુ તબ કહેઉ ભવાની.
 ઉમા રામ સુભાઉ જેહિં જાના, તાહિ ભજનુ તજિ ભાવ ન આના;
 યહ સંબાદ જાસુ ઉર આવા, રઘુપતિ ચરન ભગતિ સોઈ પાવા.
 સુનિ પ્રભુ બચન કહહિં કપિબૃંદા, જય જય જય કૃપાલ સુખકંદા;
 તબ રઘુપતિ કપિપતિહિ બોલાવા, કહા ચલેં કર કરહુ બનાવા.
 અબ બિલંબુ કેહિ કારન કીજે, તુરત કપિન્હ કહુ આયસુ દીજે;
 કૌતુક દેખિ સુમન બહુ બરખી, નભ તેં ભવન ચલે સુર હરખી.

(દો) કપિપતિ બેગિ બોલાએ આએ જૂથપ જૂથ,
 નાના બરન અતુલ બલ બાનર ભાલુ બરૂથ. (૩૪)

પ્રભુ પદ પંકજ નાવહિં સીસા, ગર્જહિં ભાલુ મહાબલ કીસા;
 દેખી રામ સકલ કપિ સેના, ચિતઈ કૃપા કરિ રાજિવ નૈના.

રામ કૃપા બલ પાઈ કપિંદા, ભએ પચ્છજુત મનહું ગિરિંદા;
 હરષિ રામ તબ કીન્હ પયાના, સગુન ભએ સુંદર સુભ નાના.
 જાસુ સકલ મંગલમય કીતી, તાસુ પયાન સગુન યહ નીતી;
 પ્રભુ પયાન જાના બૈદેહીં, ફરકી બામ અંગ જનુ કહિ દેહીં.
 જોઈ જોઈ સગુન જાનકિહિ હોઈ, અસગુન ભયઉ રાવનહિ સોઈ;
 ચલા કટકુ કો બરનેં પારા, ગર્જહિં બાનર ભાલુ અપારા.
 નખ આયુધ ગિરિ પાદપધારી, ચલે ગગન મહિ ઈચ્છાચારી;
 કેહરીનાદ ભાલુ કપિ કરહીં, ડગમગાહિં દિગ્ગજ ચિક્કરહીં.

(ઇં) ચિક્કરહિં દિગ્ગજ ડોલ મહિ ગિરિ લોલ સાગર ખરભરે,
 મન હરષ સભ ગંધર્ભ સુર મુનિ નાગ કિંનર દુઃખ ટરે;
 કટકટહિં મર્કટ બિકટ ભટ બહુ કોટિ કોટિન્હ ધાવહી,
 જય રામ પ્રબલ પ્રતાપ કોસલનાથ ગુન ગન ગાવહીં.
 સહિ સક ન ભાર ઉદાર અહિપતિ બાર બારહિં મોહઈ,
 ગહ દસન પુનિ પુનિ કમઠ પૃષ્ઠ કઠોર સો કિમિ સોહઈ;
 રઘુબીર રુચિર પ્રયાન પ્રસ્થિતિ જાનિ પરમ સુહાવની;
 જનુ કમઠ ખર્પર સર્પરાજ સો લિખિત અભિચલ પાવની.

(દો) એહિ બિધિ જાઈ કૃપાનિધિ ઉતરે સાગર તીર;

જહું તહું લાગે ખાન ફલ ભાલુ બિપુલ કપિ બીર. (૩૫)

ઉહાં નિસાયર રહહિં સસંકા, જબ તેં જારિ ગયઉ કપિ લંકા;
 નિજ નિજ ગૃહું સબ કરહિં બિચારા, નહિં નિસાયર કુલ કેર ઉબારા.
 જાસુ દૂત બલ બરનિ ન જાઈ, તેહિં આઝેં પુર કવન ભલાઈ;
 દુતિન્હ સન સુનિ પુરજન બાની, મંદોદરી અધિક અકુલાની.

રહસિ જોરી કર પતિ પગ લાગી, બોલી બચન નીતિ રસ પાગી;
 કંત કરષ હરિ સન પરિહરહુ, મોર કહા અતિ હિત હિયેં ધરહુ.
 સમુજત જાસુ દૂત કઈ કરની, સ્ત્રવહિં ગર્ભ રજનીચર ધરની;
 તાસુ નારિ નિજ સચિવ બોલાઈ, પઠવહુ કંત જો ચહહુ ભલાઈ.
 તવ કુલ કમલ બિપિન દુઃખદાઈ, સીતા સીત નિસા સમ આઈ;
 સુનહુ નાથ સીતા બિનુ દીન્હેં, હિત ન તુમ્હાર સંભુ અજ કિન્હેં.

(દો) રામ બાન અહિ ગન સરિસ નિકર નિસાયર ભેક,

જબ લગિ ગ્રસત ન તબ લગિ જતનુ કરહુ તજી ટેક. (૩૬)

શ્રવણ સુનિ સઠ તા કરિ બાની, બિહસા જગત બિદિત અભિમાની;
 સભય સુભાઉ નારિ કર સાચા, મંગલ મહું ભય મન અતિ કાચા.
 જોં આવઈ મર્કટ કટકાઈ, જિઅહિં બિચારે નિસિચર ખાઈ;
 કંપહિ લોકપ જાકીં ત્રાસા, તાસુ નારિ સભીત બડિ હાસા.
 અસ કહિ બિહસિ તાહિ ઉર લાઈ, ચલેઉ સભાં મમતા અધિકાઈ;
 મંદોદરી હૃદયેં કર ચિંતા, ભયઉ કંત પર બિધિ બિપરીતા.
 બૈઠેઉ સભાં ખબરિ અસિ પાઈ, સિંધુ પાર સેના સબ આઈ,
 બૂઝેસિ સચિવ ઉચિત મત કહહુ, તે સબ હંસે મષ્ટ કરિ રહહુ;
 જિતેહુ સુરાસુર તબ શ્રમ નાહી, નર બાનર કેહિ લેખે માંહી.

(દો) સચિવ બૈદ ગુરુ તીનિ જોં પ્રિય બોલહિં ભય આસ,

રાજ ધર્મ તન તીનિ કર હોઈ બેગિહીં નાસ. (૩૭)

સોઈ રાવન કહું બની સહાઈ, અસ્તુતિ કરહિં સુનાઈ સુનાઈ;
 અવસર જાનિ બિભીષનુ આવા, બ્રાતા ચરન સીસુ તેહિં નાવા.
 પુનિ સિરુ નાઈ બૈઠ નિજ આસન, બોલા બચન પાઈ અનુસાસન;
 જોં કૃપાલ પૂંછિહુ મોહિ બાતા, મતિ અનુરૂપ કહઉ હિત તાતા.

જો આપન ચાહે કલ્યાના, સુજસુ સુમતિ સુભ ગતિ સુખ નાના;
 સો પરનારિ લિલાર ગોસાઈ, તજઉ ચઉથિ કે ચંદ કિ નાઈ.
 ચૌદહ ભુવન એક પતિ હોઈ, ભૂત દ્રોહ તિષ્ટઈ નહિં સોઈ;
 ગુન સાગર નાગર નર જોડી, અલપ લોભ ભલ કહઈ ન કોડી.

(દો) કામ ક્રોધ મદ લોભ સબ નાથ નરક કે પંથ,
 સબ પરિહરિ રઘુબીરહિ ભજહુ ભજહિં જેહિં સંત. (૩૮)

તાત રામ નહિં નર ભૂપાલા, ભૂવનેશ્વર કાલહુ કર કાલા;
 બ્રહ્મ અનામય અજ ભગવંતા, બ્યાપક અજિત અનાદિ અનંતા.
 ગો દ્વિજ ઘેનુ દેવ હિતકારી, કૃપા સિંધુ માનુષ તનુ ધારી;
 જન રંજન ભંજન ખલ બ્રાતા, બેદ ધર્મ રચ્છક સુનુ બ્રાતા.
 તાહિ બયરુ તજિ નાઈઅ માથા, પ્રનતારતિ ભંજન રઘુનાથા;
 દેહુ નાથ પ્રભુ કહું બૈદેહી, ભજહુ રામ બિનુ હેતુ સનેહી.
 સરન ગએ પ્રભુ તાહુ ન ત્યાગા, બિસ્વ દ્રોહ કૃત અધ જેહિ લાગા;
 જાસુ નામ ત્રય તાપ નસાવન, સોઈ પ્રભુ પ્રગટ સમુજ્જુ જિયે રાવન.

(દો) બાર બાર પદ લાગઉં બિનય કરઉં દસસીસ,
 પરિહરિ માન મોહ મદ ભજહુ કોસલાધીસ. (૩૯ ક)

મુનિ પુલસ્તિ નિજ સિષ્ય સન કહિ પઠઈ યહ બાત,
 તુરત સો મૈ પ્રભુ સન કહી પાઈ સુઅવસરુ તાત. (૩૯ ખ)

માલ્યવંત અતિ સચિવ સયાના, તાસુ બચન સુનિ અતિ સુખ માના;
 તાત અનુજ તવ નીતિ બિભૂષન, સો ઉર ધરહુ જો કહત બિભીષન.
 રિપુ ઉતકરષ કહત સઠ દોડી, દૂરિ ન કરહુ ઈહાં હઈ કોડી;
 માલ્યવંત ગૂહ ગયઉ બહોરી, કહઈ બિભીષનુ પુનિ કર જોરી.
 સુમતિ કુમતિ સબ કેં ઉર રહહીં, નાથ પુરાન નિગમ અસ કહહીં;

જહાં સુમતિ તહાં સંપતિ નાના, જહાં કુમતિ તહાં બિપતિ નિદાના.
તવ ઉર કુમતિ બસી બિપરીતા, હિત અનહિત માનહુ રિપુ પ્રીતા;
કાલરાતિ નિસિયર કુલ કેરી, તેહિ સીતા પર પ્રીતિ ઘનેરી.

(દો) તાત ચરન ગહિ માગઉં રાખહુ મોર દુલાર,
સીતા દેહુ રામ કહુ અહિત ન હોઈ તુમ્હાર. (૪૦)

બુધ પુરાન શ્રુતિ સંમત બાની, કહી બિભીષન નીતિ બખાની;
સુનત દસાનન ઉઠા રિસાઈ, ખલ તોહિ નિકટ મૃત્યુ અબ આઈ.
જિઅસિ સદા સઠ મોર જિઆવા, રિપુ કર પચ્છ મૂઢ તોહિ ભાવા;
કહસિ ન ખલ અસ કો જગ માંહી, ભુજબલ જાહિ જિતા મેં નાહી.
મમ પુરબસિ તપસિન્હ પર પ્રીતિ, સઠમિલુ જાઈ તિન્હહિ કહુ નીતી;
અસ કહિ કીન્હેસિ ચરન પ્રહારા, અનુજ ગહે પદ બારહિં બારા.
ઉમા સંત કઈ ઈહઈ બડાઈ, મંદ કરત જો કરઈ ભલાઈ,
તુમ્હ પિતુ સરિસ ભલેહિં મોહિં મારા, રામ ભજેં હિત નાથ તુમ્હારા;
સચિવ સંગ લૈ નભ પથ ગયઊ, સબહિ સુનાઈ કહત અસ ભયઊ.

(દો) રામુ સત્યસંકલ્પ પ્રભુ સભા કાલ બસ તોરિ,
મેં રઘુબીર સરન અબ જાઉં દેહુ જનિ ખોરિ. (૪૧)

અસ કહિ ચલા બિભીષનુ જબહીં, આયૂહીન ભએ સબ તબહીં;
સાધુ અવગ્યા તુરત ભવાની, કર કલ્યાન અખિલ કે હાની.
રાવન જબહિ બિભીષન ત્યાગા, ભયઉ બિભવ બિનુ તબહિં અભાગા;
ચલેઉ હરષિ રઘુનાયક પાહીં, કરત મનોરથ બહુ મન માહીં;
દેખિહઉ જાઈ ચરન જલજાતા, અરુન મૂદુલ સેવક સુખદાતા.
જે પદ પરસિ તરી રિષિનારી, દંડક કાનન પાવનકારી.
જે પદ જનકસુતાં ઉર લાએ, કપટ કુરંગ સંગ ધર ધાએ;

હર ઉર સર સરોજ પદ જેઈ, અહોભાગ્ય મેં દેખિહઉં તેઈ.

(દો) જિન્હ પાયન્હ કે પાદુકન્હિ ભરતુ રહે મન લાઈ,
તે પદ આજુ બિલોકિહઉં ઈન્હ નયનન્હિ અબ જાઈ. (૪૨)

એહિ બિધિ કરત સપ્રેમ બિચારા, આયઉ સપદિ સિંધુ એહિં પારા;
કપિન્હ બિભીષનુ આવત દેખા, જાના કોઉ રિપુ દૂત બિસેષા.
તાહિ રાખિ કપીસ પહિં આએ, સમાચાર સબ તાહિ સુનાએ;
કહ સુગ્રીવ સુનહુ રઘુરાઈ, આવા મિલન દસાનન ભાઈ.
કહ પ્રભુ સખા બૂઝિએ કાહા, કહઈ કપીસ, સુનહુ નરનાહા;
જાનિ ન જાઈ નિસાયર માયા, કામરૂપ કેહિ કારન આયા.
ભેદ હમાર લેન સઠ આવા, રાખિઅ બાંધિ મોહિ અસ ભાવા,
સખા નીતિ તુમ્હ નીકિ બિચારી, મમ પન સરનાગત ભયહારી;
સુનિ પ્રભુ બચન હરષ હનુમાના, સરનાગત બચ્છલ ભગવાના.

(દો) સરનાગત કહું જે તજહિં નિજ અનહિત અનુમાનિ,
તે નર પાવૈર પાપમય તિન્હહિ બિલોકત હાનિ. (૪૩)

કોટિ બિપ્ર બધ લાગહિં જાહૂ, આએ સરન તજઉં નહિં તાહૂ;
સનમુખ હોઈ જીવ મોહિ જબહીં, જન્મ કોટિ અધ નાસહિં તબહીં.
પાપવંત કર સહજ સુભાગી, ભજનુ મોર તેહિ ભાવ ન કાગી;
જો પૈ દુષ્ટહૃદય સોઈ હોઈ, મોરે સનસુખ આવ કિ સોઈ.
નિર્મલ મન જન સો મોહિ પાવા, મોહિ કપટ છલ છિદ્ર ન ભાવા;
ભેદ લેન પઠવા દસસીયા, તબહું ન કહુ ભય હાનિ કપીસા.
જગ મહું સખા નિસાયર જેતે, લછિમનુ હનઈ નિમિષ મહું તેતે;
જો સમીત આવા સરનાઈ, રખિહઉં તાહિ પ્રાન કી નાઈ.

(દો) ઉભય ભાંતિ તેહિ આનહુ હંસિ કહ કૃપાનિકેત,
જય કૃપાલ કહિ કપિ ચલે અંગદ હનૂ સમેત. (૪૪)

સાદર તેહિ આગેં કરિ બાનર, ચલે જહાં રઘુપતિ કરુનાકર;
દૂરિહિ તે દેખે દોઉ ભ્રાતા, નયનાનંદ દાન કે દાતા.
બહુરિ રામ છબિધામ બિલોકી, રહેઉ ઠટ્ટકી એકટક પલ રોકી;
ભુજ પ્રલંબ કંજારુન લોચન, સ્યામલ ગાત પ્રનત ભય મોચન.
સિંધ કંધ આપત ઉર સોહા, આનન અમિત મદદ મન મોહા;
નયન નીર પુલકિત અતિ ગાતા, મન ધરિ ધીર કહી મૂદુ બાતા.
નાથ દસાનન કર મેં ભ્રાતા, નિસિયર બંસ જનમ સુરત્રાતા;
સહજ પાપપ્રિય તામસ દેહા, જથા ઉલૂકહિ તમ પર નેહા.

(દો) શ્રવન સુજસુ સુનિ આયઉં પ્રભુ ભંજન ભવ ભીર,
ત્રાહિ ત્રાહિ આરતિ હરન સરન સુખદ રઘુબીર. (૪૫)

અસ કહિ કરત દંડવત દેખા, તુરત ઉઠે પ્રભુ હરષ બિસેષા;
દીન બચન સુનિ પ્રભુ મન ભાવા, ભુજ બિસાલ ગહિ હૃદયલગાવા.
અનુજ સહિત મિલિ દિગ બૈઠારિ, બોલે બચન ભગત ભયહારી;
કહુ લંકેસ સહિત પરિવારા, કુસલ કુઠાહર બાસ તુમ્હારા.
ખલ મંડલી બસહુ દિનુ રાતી, સખા ધરમ નિબહઈ કેહિ ભાંતી;
મેં જાનઉં તુમ્હારિ સબ રીતી, અતિ નય નિપુન ન ભાવ અનીતી.
બરુ ભલ બાસ નરક કર તાતા, દુષ્ટ સંગ જનિ દેઈ બિધાતા;
અબ પદ દેખિ કુસલ રઘુરાયા, જોં તુમ્હ કીન્હિ જાનિ જન દાયા.

(દો) તબ લગિ કુસલ ન જીવ કહું સપનેહું મન બિશ્રામ,
જબ લગિ ભજત ન રામ કહું સોક ધામ તજિ કામ. (૪૬)

તબ લગિ હૃદયેં બસત ખલ નાના, લોભ મોહ મચ્છર મદ માના;

જબ લગિ ઉર ન બસત રઘુનાથા, ધરેં ચાપ સાયક કટિ ભાથા.
 મમતા તરુન તમી અંધિઆરી, રાગ દ્વેષ ઉલૂક સુખકારી;
 તબ લગિ બસતિ જીવ મન માહીં, જબ લગિ પ્રભુ પ્રતાપ રબિ નાહીં.
 અબ મેં કુસલ મિટે ભય ભારે, દેખિ રામ પદ કમલ તુમ્હારે;
 તુમ્હ કૃપાલ જા પર અનુકૂલા, તાહિ ન બ્યાપ ત્રિબિધ ભવ સૂલા.
 મેં નિસિયર અતિ અધમ સુભાગી, સુભ આચરનુ કીન્હ નહિં કાગી;
 જાસુ રૂપ મુનિ ધ્યાન ન આવા, તેહિં પ્રભુ હરષિ હૃદયેં મોહિ લાવા.

(દો) અહોભાગ્ય મમ અમિત અતિ રામ કૃપા સુખ પુંજ,
 દેખેઉં નયન બિરંચિ સિવ સેબ્ય જુગલ પદ કંજ. (૪૭)

સુનહુ સખા નિજ કહઉં સુભાગી, જાન ભુસુંડિ સંભુ ગિરિજાગી;
 જોં નર હોઈ ચરાચર દ્રોહી, આવે સભય સરન તકિ મોહી.
 તજિ મદ મોહ કપટ છલ નાના, કરઉં સદ્ય તેહિ સાધુ સમાના,
 જનની જનક બંધુ સુત દારા, તનુ ધનુ ભવન સુહૃદ પરિવારા.
 સબ કૈ મમતા તાગ બટોરી, મમ પદ મનહિ બાંધ બરિ ડોરિ;
 સમદરસી ઈચ્છા કછુ નાહીં, હરષ સોક ભય નહિં મન માહીં.
 અસ સજ્જન મમ ઉર બસ કેસેં, લોભી હૃદયેં બસઈ ધનુ જૈસેં;
 તુમ્હ સારિખે સંત પ્રિય મોરેં, ધરઉં દેહ નહિ આન નિહોરેં.

(દો) સગુન ઉપાસક પરહિત નિરત નીતિ દેઢ નેમ,
 તે નર પ્રાન સમાન મમ જિન્હ કેં દ્વિજ પદ પ્રેમ. (૪૮)

સુનુ લંકેસ સકલ ગુન તોરેં, તાતેં તુમ્હ અતિસય પ્રિય મોરેં,
 રામ બચન સુનિ બાનર જૂથા, સકલ કહહિં જય કૃપા બરૂથા.
 સુનત બિભીષનુ પ્રભુ કૈ બાની, નહિં અઘાત શ્રવનામૃત જાની;
 પદ અંબુજ ગહિ બારહિં બારા, હૃદયેં સમાત ન પ્રેમુ અપારા.

સુનહુ દેવ સચરાચર સ્વામી, પ્રનતપાલ ઉર અંતરજામી;
 ઉર કહ્યુ પ્રથમ બાસના રહી, પ્રભુ પદ પ્રીતિ સરિત સો બહી.
 અબ કૃપાલ નિજ ભગતિ પાવની, દેહુ સદા સિવ મન ભાવની;
 એવમસ્તુ કહિ પ્રભુ રનધીરા, માગા તુરત સિંધુ કર નીરા.
 જદપિ સખા તવ ઈચ્છા નાહી, મોર દરસુ અમોઘ જગ માહી;
 અસ કહિ રામ તિલક તેહિ સારા, સુમન બૃષ્ટિ નભ ભઈ અપારા.

(દો) રાવન કોઘ અનલ નિજ સ્વાસ સમીર પ્રચંડ,
 જરત બિભીષનુ રાખેઉ દીન્હેઉ રાજુ અખંડ. (૪૯ ક)

જો સંપતિ સિવ રાવનહિ દીન્હિ દિઁ દસ મથ,
 સોઈ સંપદા બિભીષનહિ સકુચિ દીન્હિ રઘુનાથ. (૪૯ ખ)
 અસ પ્રભુ છાડિ ભજહિ જે આના, તે નર પસુ બિનુ પૂંછ બિષાના;
 નિજ જન જાનિ તાહિ અપનાવા, પ્રભુ સુભાવ કપિ કુલ મન ભાવા.
 પુનિ સર્બગ્ય સર્બ ઉર બાસી, સર્બરૂપ સબ રહિત ઉદાસી;
 બોલે બચન નીતિ પ્રતિપાલક, કારન મનુજ દનુજ કુલ ઘાલક.
 સુનુ કપીસ લંકાપતિ બીરા, કેહિ બિધિ તરિઅ જલધિ ગંભીરા;
 સંકુલ મકર ઉરગ ઝષ જાતિ, અતિ અગાઘ દુસ્તર સબ ભાંતી.
 કહ લંકેસ સુનહુ રઘુનાયક, કોટિ સિંધુ સોષક તવ સાયક;
 જદપિ તદપિ નીતિ અસિ ગાઈ, બિનય કરિઅ સાગર સન જાઈ.

(દો) પ્રભુ તુમ્હાર કુલગુર જલધિ કહિહિ ઉપાય બિચારી,
 બિનુ પ્રયાસ સાગર તરિહિ સકલ ભાલુ કપિ ધારિ. (૫૦)

સખા કહિ તુમ્હ નીકિ ઉપાઈ, કરિઅ દૈવ જૉં હોઈ સહાઈ;
 મંત્ર ન યહ લછિમન મન ભાવા, રામ બચન સુનિ અતિ દુઃખ પાવા.

નાથ દૈવ કર કવન ભરોસા, સોષિઅ સિંધુ કરિઅ મન રોસા;
 કાદર મન કહું એક અધારા, દૈવ દૈવ આલસી પુકારા.
 સુનત બિહસિ બોલે રઘુબીરા, એસેહિં કરબ ધરહુ મન ધીરા;
 અસ કહિ પ્રભુ અનુજહિ સમુઝાઈ, સિંધુ સમીપ ગએ રઘુરાઈ.
 પ્રથમ પ્રનામ કીન્હ સિરુ નાઈ, બૈઠે પુનિ તટ દર્ભ ડસાઈ;
 જબહિ બિભીષન પ્રભુ પહિં આએ, પાછં રાવન દૂત પઠાએ.

(દો) સકલ ચરિત તિન્હ દેખે ધરેં કપટ કપિ દેહ;

પ્રભુ ગુન હૃદયેં સરાહહિં, સરનાગત પર નેહ. (૫૧)

પ્રગટ બખાનહિં રામ સુભાગિ, અતિ સપ્રેમ ગા બિસરી દુરાગિ;
 રિપુ કે દૂત કપિન્હ તબ જાને, સકલ બાંધિ કપીસ પહિં આને.
 કહ સુગ્રીવ સુનહુ સબ બાનર, અંગ ભંગ કરિ પઠવહુ નિસિચર;
 સુનિ સુગ્રીવ બચન કપિ ધાએ, બાંધિ કટક ચહુ પાસ ફિરાએ.
 બહુ પ્રકાર મારન કપિ લાગે, દીન પુકારત તદપિ ન ત્યાગે;
 જો હમાર હર નાસા કાના, તેહિ કોસલાધીસ કૈ આના.
 સુનિ લઘિમન સબ નિકટ બોલાએ, દયા લાગિ હંસિ તુરત છોડાએ;
 રાવન કર દીજહુ યહ પાતી, લઘિમન બચન બાયુ કુલઘાતી.

(દો) કહેહુ મુખાગર મૂઠ સન મમ સંદેસુ ઉદાર,

સીતા દેઈ મિલહુ ન ત આવા કાલુ તુમ્હાર. (૫૨)

તુરત નાઈ લઘિમન પદ માથા, ચલે દૂત બરનત ગુન ગાથા;
 કહત રામ જસુ લંકાં આએ, રાવન ચરન સીસ તિન્હ નાએ.
 બિહસિ દસાનન પૂંછી બાતા, કહસિ ન સુક આપનિ કુસલાતા;
 પુનિ કહુ ખબરી બિભીષન કેરી, જાહિ મૃત્યુ આઈ અતિ નેરી.

કરત રાજ લંકા સઠ ત્યાગી, હોઈ હિ જવ કર કીટ અભાગી;
 પુનિ કહુ ભાલુ કીસ કટકાઈ, કઠિન કાલ પ્રેરિત ચલિ આઈ.
 જિન્હ કે જીવન કર રખવારા, ભયઉ મૂઢુલ ચિત સિંધુ બિચારા;
 કહુ તપસિન્હ કે બાત બહોરી, જિન્હ કે હૃદય ત્રાસ અતિ મોરી.

(દો) કી ભઈ ભેંટ કિ ફિરિ ગએ શ્રવન સુજસુ સુનિ મોર,

કહસિ નરિપુ દલ તેજ બલ બહુત ચકિત ચિત તોર. (૫૩)

નાથ કૃપા કરિ પૂંછેહુ જૈસેં, માનહુ કહા કોધ તજિ તૈસેં;
 મિલા જાઈ જબ અનુજ તુમ્હારા, જાતહિં રામ તિલક તેહિ સારા.
 રાવન દૂત હમહિ સુનિ કાના, કપિન્હ બાંધિ દીન્હે દુઃખ નાના;
 શ્રવન નાસિકા કાટૈ લાગે, રામ સપથ દીન્હે હમ ત્યાગે.
 પૂંછિહુ નાથ રામ કટકાઈ, બદન કોટિ સત બરનિ ન જાઈ;
 નાના બરન ભાલુ કપિ ધારી, બિકટાનન બિસાલ ભયકારી.
 જેહિં પુર દહેઉ હતેઉ સુત તોરા, સકલ કપિન્હ મહું તેહિ બલુ થોરા;
 અમિત નામ ભટ કઠિન કરાલા, અમિત નાગ બલ બિપુલ બિસાલા.

(દો) દ્વિબિદ મયંદ નીલ નલ અંગદ ગદ બિકટાસિ,

દધિમુખ કેહરિ નિસઠ સઠ જામવંત બલરાસિ. (૫૪)

એ કપિ સબ સુગ્રીવ સમાના, ઈન્હ સમ કોટિન્હ ગનઈ કો નાના;
 રામ કૃપા અતુલિત બલ તિન્હહીં, તૂન સમાન ત્રૈલોકહિ ગનહીં.
 અસ મૈં સુના શ્રવન દસકંધર, પદ્મ અઠારહ જૂથપ બંદર;
 નાથ કટક મહું સો કપિ નાહીં, જો ન તુમ્હહિ જીતૈ રન માહીં.
 પરમ કોધ મીજહિં સબ હાથા, આયસુ પૈ ન દેહિં રઘુનાથા;
 સોષહિં સિંધુ સહિત ઝષ બ્યાલા, પૂરહિં ન ત ભરિ કુધર બિસાલા.
 મર્દિ ગર્દ મિલવહિં દસસીસા, ઐસૈઈ બચન કહહિં સબ કીસા;

ગર્જાંહિં તર્જાંહિં સહજ અસંકા, માનહું ગ્રસન ચહત હાંહિં લંકા.

(દો) સહજ સૂર કપિ ભાલુ સબ પુનિ સિર પર પ્રભુ રામ,
રાવન કાલ કોટિ કહું જીતિ સકહિં સંગ્રામ. (પપ)

રામ તેજ બલ બુધિ બિપુલાઈ, સેષ સહસ સત સકહિં ન ગાઈ;
સક સર એક સોષિ સત સાગર, તવ ભ્રાતહિ પૂંછેઉ નય નાગર.
તાસુ બચન સુનિ સાગર પાહીં, માગત પંથ કૃપા મન માહીં;
સુનત બચન બિહસા દસસીસા, જોં અસિ મતિ સહાય કૃત કીસા.
સહજ ભીરુ કર બચન દેઢાઈ, સાગર સન ઠાની મચલાઈ;
મૂઢ મૃષા કા કરસિ બડાઈ, રિપુ બલ બુદ્ધિ થાહ મેં પાઈ.
સચિવ સભીત બિભીષન જાકેં, બિજય બિભૂતિ કહાં જગ તાકેં.
સુનિ ખલ બચન દૂત રિસ બાઢી, સમય બિચારિ પત્રિકા કાઢી.
રામાનુજ દીન્હી યહ પાતી, નાથ બચાઈ જુડાવહુ છાતી;
બિહસી બામ કર લીન્હી રાવન, સચિવ બોલિ સઠ લાગ બચાવન.

(દો) બાતન્હ મનહિ રિઝાઈ સઠ જનિ ઘાલસિ કુલ ખીસ,
રામ બિરોધ ન ઉબરસિ સરન બિષ્નુ અજ ઈસ. (પદ ક)

કી તજિ માન અનુજ ઈવ પ્રભુ પદ પંકજ ભુંગ,
હોહિ કિ રામ સરાનલ ખલ કુલ સહિત પતંગ. (પદ ખ)

સુનત સભય મન મુખ મુસુકાઈ, કહત દસાનન સબહિ સુનાઈ;
ભૂમિ પરા કર ગહત અકાસા, લઘુ તાપસ કર બાગ બિલાસા.
કહ સુક નાથ સત્ય સબ બાની, સમુઝહુ છાડિ પ્રકૃતિ અભિમાની,
સુનહુ બચન મમ પરિહરિ કોધા, નાથ રામ સન તજહુ બિરોધા.
અતિ કોમલ રઘુબીર સુભાગિ, જઘપિ અખિલ લોક કર રાગિ;

મિલત કૃપા તુમ્હ પર પ્રભુ કરિહી, ઉર અપરાધ ન એકઉ ધરહી.
 જનકસુતા રઘુનાથહિ દીજે, એતના કહા મોર પ્રભુ કીજે;
 જબ તેહિં કહા દેન બૈદેહી, ચરન પ્રહાર કીન્હ સઠ તેહી.
 નાઈ ચરન સિરુ ચલા સો તહાં, કૃપાસિંધુ રઘુનાયક જહાં;
 કરિ પ્રનામુ નિજ કથા સુનાઈ, રામકૃપાં આપનિ ગતિ પાઈ.
 રિષિ અગસ્તિ કીં સાપ ભવાની, રાઘસ ભયઉરહા મુનિ ગ્યાની;
 બંદિ રામ પદ બારહિં બારા, મુનિ નિજ આશ્રમ કહું પગુ ધારા.

(દો) બિનય ન માનત જલધિ જડ ગએ તીનિ દિન બીતિ,
 બોલે રામ સકોપ તબ ભય બિનુ હોઈ ન પ્રીતિ. (૫૭)

લછિમન બાન સરાસન આનૂ, સોષોં બારિધિ બિસિખ કૃસાનૂ;
 સઠ સન બિનય કુટિલ સન પ્રીતિ, સહજ કૃપન સન સુંદર નીતી.
 મમતા રત સન ગ્યાન કહાની, અતિ લોભી સન બિરતી બખાની;
 કોધિહિ સમ કામિહિ હરિ કથા, ઊસર બીજ બએં ફલ જથા.
 અસ કહિ રઘુપતિ ચાપ ચઢાવા, યહ મત લછિમન કે મન ભાવા;
 સંધાનેઉ પ્રભુ બિસિખ કરાલા, ઉઠી ઉદધિ ઉર અંતર જવાલા.
 મકર ઉરગ ઝપ ગન અકુલાને, જરત જંતુ જલનિધિ જબ જાને;
 કનક થાર ભરિ મનિ ગન નાના, બિપ્ર રૂપ આયઉ તજિ માના.

(દો) કોટેહિં પઈ કદરી ફરઈ કોટિ જતન કોઉ સીંચ,
 બિનય ન માન ખગેસ સુનુ ડાટેહિં પઈ નવ નીચ. (૫૮)

સભય સિંધુ ગહિ પદ પ્રભુ કેરે, છમહુ નાથ સબ અવગુન મેરે;
 ગગન સમીર અનલ જલ ધરની, ઈન્હ કઈ નાથ સહજ જડ કરની.
 તવ પ્રેરિત માયાં ઉપજાએ, સૃષ્ટિ હેતુ સબ ગ્રંથનિ ગાએ;
 પ્રભુ આયસુ જેહિ કહું જસ અહઈ, સો તેહિ ભાંતિ રહેં સુખ લહઈ.

પ્રભુ ભલ કીન્હ મોહિ સિખ દીન્હી, મરાજાદા પુનિ તુમ્હરી કીન્હી;
 ઢોલ ગવાંર સૂદ્ર પસુ નારી, સકલ તાડના કે અધિકારી.
 પ્રભુ પ્રતાપ મૈ જાબ સુખાઈ, ઉતરિહિ કટકુ ન મોરિ બડાઈ;
 પ્રભુ અગ્યા અપેલ શ્રુતિ ગાઈ, કરૈં સો બેગિ જો તુમ્હહિ સોહાઈ.

(દો) સુનત બિનીત બચન અતિ કહ કૃપાલ મુસુકાઈ,
 જેહિ બિધિ ઉતરૈ કપિ કટકુ તાત સો કહહુ ઉપાઈ. (૫૯)

નાથ નીલ નલ કપિ દોઉ ભાઈ, લરિકાઈ રિષિ આસિષ પાઈ;
 તિન્હ કે પરસ કિર્એ ગિરિ ભારે, તરિહહિં જલધિ પ્રતાપ તુમ્હારે.
 મૈ પુનિ ઉર ધરિ પ્રભુ પ્રભુતાઈ, કરિહઉ બલ અનુમાન સહાઈ;
 એહિ બિધિ નાથ પયોધિ બંધાઈ અ, જેહિં યહ સુજસુ લોક તિહું ગાઈ અ.
 એહિં સર મમ ઉત્તર તટ બાસી, હતહુ નાથ ખલ નર અઘ રાસી;
 સુનિ કૃપાલ સાગર મન પીરા, તુરતહિં હરી રામ રનધીરા.
 દેખિ રામ બલ પૌરુષ ભારી, હરષિ પયોનિધિ ભયઉ સુખારી;
 સકલ ચરિત કહિ પ્રભુહિ સુનાવા, ચરન બંદિ પાથોધિ સિધાવા.

(છં) નિજ ભવન ગવનેઉ સિંધુ શ્રીરઘુપતિહિ યહ મત ભાયઊ,
 યહ ચરિત કલિ મલહર જથામતિ દાસ તુલસી ગાયઊ.
 સુખ ભવન સંસય સમન દવન બિષાદ રઘુપતિ ગુન ગના,
 તજિ સકલ આસ ભરોસ ગાવહિ સુનહિ સંતત સઠ મના.

(દો) સકલ સુમંગલ દાયક રઘુનાયક ગુન ગાન,
 સાદર સુનહિં તે તરહિં ભવ સિંધુ બિના જલજાન. (૬૦)
 ઈતિ શ્રીમદ્રામચરિતમાનસે સકલકલિકલુષવિધ્વંસને

પંચમઃ સોપાનઃ સમાપ્તઃ

શ્રી રામચંદ્રદેવ કી જય

શ્રી સંતરામ મહારાજ કી જય